

- 196 Nec interest III. quoad personas Regulares, utrum jam actu professionem emiserint, vel asium Novitatus necdum exegerint: quia enim Novitii sunt in via ad profitendum, habent in materia favorabili pro professis *cap. Religioſo 21. §. quatuor de Sentent. excommunicat. in 6.* sicut miles, proximè cingendus, pro cincto reputatur per *l. pen. ff. de Testam. milit. Barbosa d. l. n. 21. Ranbeck d. §. 1. n. 8.*
- 197 Nec interest IV. quoad injuriantes, utrum nomine proprio vel alienò, per se vel per alium, physice aut moraliter in Clericos delinquant: nam etiam qui mandant, consulunt, & cum possent, *manifesto facinori desinunt obviare*, delinquant contra privilegium canonis, & illius pœnam incurrunnt *cap. mulieres 6. §. illi vero &c. cap. universitatis 24. cap. quanta 47. de Sentent. excommunicat.* Quoad rathabentes autem interest, utrum eorum nomine delictum sit admittum, vel sine nomine: priori enim casu illis imputatur delictum & pœna: cum rathabitis retrorabatur, & mandato equiparetur; posteriori casu non imputatur: cum quis rathum habere nequeat, quod ejus nomine non est gestum. Textus in *cap. cum quis 23. d. s. in 6. junctò cap. rathum 9. & seq. de R. f. eod. in 6.*
- 199 Cessat autem hoc privilegium cum annexa in transgressores pœnâ I. quando persona Ecclesiastica propter delictum amittit privilegium fori: tunc enim privilegium canonis plerumque simul amittit. Ranbeck *cit. sect. 1. cap. n. §. 1. n. 6.* Videantur dicta in *num. 166. & seq.*
- 200 Cessat II. quando Clericus non injuriæ, sed correctionis causâ, à Superiore, vel Magistro moderatè castigatur *cap. super eo 1. cap. ex rebore 10. cap. universitatis 24. de Sentent. excommunicat.*
- 201 Cessat III. quando iusti doloris, quem continere difficillimum judicatur, magnitudo concurret, ac Clericus v. g. cum percussentis uxore, matre, filia, vel fororè turpiter agere deprehenditur *cap. si videri 3. d. 1.*
- 202 Cessat IV. quando Clericus à Magistratu Sæculari apprehenditur in casibus, à Jure permittis, de quibus in *Lib. II. tract. de Judio. cap. 3. n. 273. 277.*
- 203 Cessat V. quando Clericus non ex vindictâ, sed iustâ defensione, cum moderamine inculpatæ tutelæ, percussit *cap. si vero 3. cap. ex rebore 10. de Sentent. excommunicat.*
- 204 Servatur autem moderamen, si servetur imprimis modus, & tanta sit propulsio injuriæ, quanta ad defensionem est necessaria: neque enim is, cui Clericus impingit unam alapam, potest repercutere, nisi probabiliter timeat, ne altera & tertia sequatur; deinde si servetur tempus, ac defensio fiat in continenti: quia ex intervallo non potest amplius habere locum defensio, ubi cessat invasio. Ranbeck *cit. l. §. 4. n. 7. Barbosa d. §. 1. n. 66. Antonellus d. cap. 3. n. 75. & seq. apud quos Auctores plures alii casus videri possunt.*
- 206 Quantum ad abolitionem ab excommunicatione, in violatores privilegii canonis la-

tâ, distinguendum est inter percussorem levem, gravem, & atrocem. A percussione levi, quæ nempe graviter quidem peccaminosa, sed, spectatis circumstantiis, Ordini Clericali non adeò probrosa est, qualis regulariter ex mente Bonaciniæ, à Ranbeck *cit. l. §. 3. relati, censetur*, quæ non relinquat carnium, maculam, fracturam, scissuram, &c. absolventur Episcopi vigore *cap. perveni 17. de Sent. excommunicat.* A percussione gravi, quæ media est inter atrocem & levem, ac scissuram, v. g. maculam, fracturam, aut effusionem sanguinis causat, etiam absolventur Episcopi, sed solos Regulares vel Clericos, in communi Seminario vel Collegio viventes, utpote quibus frequentior litium & rixarum impinet occasio *cap. quantum 9. de Vita & honest. Clericor. & ibi Panormitan. num. 3.* A percussione atroci, quæ delimitur partim à modo, ut si fustibus cadatur, vel pedibus calcetur Clericus; partim ab effectu sui gravi corporis læsione, mutilatione, vulneratione &c.; partim à personæ percussæ dignitate, præminentiâ, Superioritate &c. Episcopi regulariter non possunt absolvere *cap. cum illorum 32. de Sent. excommunicat.* nisi vel percussio fuerit occulta, atque ad forum confessionium non deducta per Concil. *Trid. sess. 24. de Reformat. cap. 6.* vel excommunicati singularem in Jure favorem habeant, uti habent impubes, mulieres, moniales, infirmi, aut impedimentò aliò, quò minus Romam le conferre possint, implicati, de quibus legantur textus in *cap. super eo 1. cap. mulieres 6. cap. enoscitur 13. cap. de monialibus 33. cap. quatuor 18. de Sentent. excommunicat.*

Circa Religiosos alia distinctio adhibenda. Refert nimirum, an Religiosi ejusdem Monasterii se invicem percusserint; an Religiosi diversis Monasteriis; an denique Religiosi Clericos Sæculares. Primò casu absolvit Prælati Regularis proprius, præterquam si percussio fuerit enormis & atrox, cujus absolutio Sedi Apostolicæ reservatur *cap. Monachi 2. cap. Canonici 50. d. 1.* Notat verò Antonellus *211 d. cap. 3. n. 132.* Prælatos ferè omnes Religiosorum exemptorum hodie privilegium habere, suos Regulares, etiam Novitios, à quacunq; percussione absolventi; eodemque privilegio gaudere Religiosos, qui communicationem privilegiorum obtinent. Secundo casu absolvit itidem Prælati proprius Religiosi percussoris, sed tamen in præsentia vel cum consensu Prælati illius, qui percussus est *cap. cum illorum 32. §. si vero claustralis &c. d. 1.* Tertio casu à percussione levi & gravi Episcopus; ab atroci Summus Pontifex absolvit *d. cap. cum illorum §. quodsi Clericum &c. cap. Religioſo 21. in pr. eod. tit. in 6. Gonzalez ad cap. Monachi 2. d. 1. Antonellus cit. cap. 3. n. 122. & seq. Ranbeck cit. §. 5. per tot. Barbosa cit. §. 1. n. 87. Engel ad cit. tit. de Sent. excomm. n. 131. & seq.*

- 214 Privilegium Competentiæ est prerogativa, quæ personæ Ecclesiasticæ, debitè onerata, nec excommunicari, nec incarcerari, nec ad honorum cessionem compelli, nec à suis creditoribus in plus conveniri possunt; quàm facere possint, deductâ congruâ sustentatione; idèoque vel fructus beneficii, si quod habeant, deductâ congruâ, in solum cedere, vel juratoriam cautionem prestare debent de integrè solvendo, si ad pinguorem fortunam pervenerint. Sedem reperit hoc privilegium in *cap. Odoardus 3. de Solution. Rationes illius varias assignat Gonzal. ibid. n. 14. inter quas I. est: quia, dum Jure Civili simile privilegium concessum est militibus *l. miles 6. in pr. litem miles 18. ff. de Re judic.* conveniens est, ut Jure Canonico Clerici, qui sunt milites Christi *cap. reprehensibile 19. XXIII. q. 8.* non minori favore honorentur. II. quia de Jure Civili memoratum privilegium tribuitur omnibus ferè personis, quibus aliqua debetur reverentia, puta marito, patri, patrono, si ab uxore, liberis, aut libertis conveniantur *l. sunt qui 16. l. patronus 17. l. cum ex causa 30. ff. de Re judic.* Unde nec Clericus, quibus ob eminentiam status utique debetur reverentia per *cap. in scripturis 8. & 2. seq. Dist. 56.* negandum erit. III. quia per se pæpe careroquin accideret, ut Clericus, debitè ultra modum gravatus, usque ad sacculum & peram uti ajunt, excuti, & cum opprobrio status Ecclesiastici mendicari deberet contra dispositionem Trident. Concil. *sess. 21. de Reformat. cap. 2.**
- 218 Competit hoc privilegium Clericis non tantum Sæcularibus, sed etiam Regularibus. Ranbeck in *Paraphras. cit. disp. 2. sect. 2. cap. n. §. 1. n. 3.* nec constituitur solum in Ordinibus majoribus, sed etiam in minoribus: eò quòd *cit. cap. Odoardus*, tanquam constitutio favorabilis, & de Clericis generaliter loquens, amplissimam extensionem mereatur. Barbosa *7. E. U. d. lib. 1. cap. 39. §. 6. n. 15.* Franciscus à Mostazo in *tract. de causis pæis lib. 7. cap. 7. n. 23.* An autem Clerici, in minoribus constituti, gaudeant privilegio competentie, si fori privilegio non gaudeant? In utramque partem disputatur; partem negativam, quæ communior & probabilior est, tenentibus Covarruv. *Par. Resol. lib. 2. cap. 1. n. 9. Gutierrez de juram. 1. p. cap. 17. n. 10. Franc. à Mostazo d. l. 7. cap. 7. n. 29.* & pluribus, ab his citatis; affirmativam econtra post alios à se allegatos propugnante Barbosa *d. cap. 39. §. 6. n. 16. & Ranbeck cit. §. 1. n. 2. & S. 2. n. 9.* Ratio negativa est: tum quia rationes, ob quas est concessum privilegium competentie, cessant in Clericis minoribus, fori privilegio destituti, utpote qui juxta Covarruv. *cit. l. Laicis equiparantur*: tum quia privilegium fori videtur principalius, à quo cætera Clericorum privilegia dependent, P. SEMIER JURISPR. CAN. CIV. TOM. II.

id maximè, de quo hic agimus: dum *cap. Odoardus* loquitur de Clerico, qui coram Ecclesiastico Judice, nimirum Officiali Rhemensis, conventus, sicque fori Ecclesiastici privilegio fuit condecoratus: tum quia innumeri sunt Clerici minorum Ordinum, quibus, si beneficium competentie daretur indiscriminatim, in gravissimum dispendium creditorum rediret. Causæ, in quibus privilegium competentie Clericis indulgetur, sunt civiles, tum personales, tum reales, quando agitur ad solvenda debita, vel interesse ob rem perditam aut amissam restituendum, vel uti colligat ex *cit. cap. Odoardus in verb. super quibusdam debitis conveniens*; & in *verb. propter rerum inopiam solvere non valentem &c.* Quando autem agitur ad rem actoris propriam restituendam, sive rei vindicatione, sive actione personali, commodati, depositi &c. tenetur Clericus conventus rem illam, non attentò competentie privilegio, restituere. Covarruv. *cit. cap. num. Ranbeck d. §. 2. n. 16. Franc. à Mostazo d. cap. 7. n. 51. & 3. seqq.* In delictis variis sunt DD. placita, quæ referri, & examinata Mostazo *d. cap. an. 35.* Pro quorum conciliatione videndum, an agatur civiliter ad interesse partis, vel criminaliter ad interesse publicum, seu multam pecuniariam, sive inferendam: Posteriori casu potior DD. opinio tenet, Clericum, qui non habet in are, in corpore luere debere per *cap. finem libris 5. de Dolo & contumacia. & l. ult. ff. de in Jus vocand. licet, ut prolixè docet cit. à Mostazo n. 40. & seqq.* pœna illa, corporis afflictiva, non debet esse ex numero illarum, quæ infamiam secum trahunt. Priore casu beneficium competentie procedit *arg. cit. cap. Odoardus*, quòd simpliciter de debito loquitur; absque distinctione; an ex contractu vel delicto descendat; præterquam si ex parte rei conventi illud interesse habeat rationem pœnæ: tunc enim superiorem regulam, quòd pœna pecuniaria in aliam sit commutanda, obtinere *arg. cit. cap. finem libris*, existimat Ranbeck *d. §. 2. num. 14: cum citat.*

Sicut autem asserentis est, suam asseritionem probare, sive agat, sive excipiat: sic Clerici, beneficium competentie opponere volentis, est, suum asseritum, non quidem ordinariæ, sed summarie probare, & paupertatem ac solvendi impossibilitatem ostendere, vel per reddituum tenuitatem, vel per bonorum, quæ possidet, indicationem, vel per communem famam & existimationem. Covarruv. *d. l. 2. cap. 1. n. 9. Ranbeck d. §. 1. n. 5. & seqq. à Mostazo d. l. n. 22.*

Cessat hoc privilegium I. quando Clericus ob debitum conventus, judicialitèr & pertinaciter suum debitum negat *arg. cit. cap. Odoardus in verb. recognoscens hujusmodi debita*; & prout